

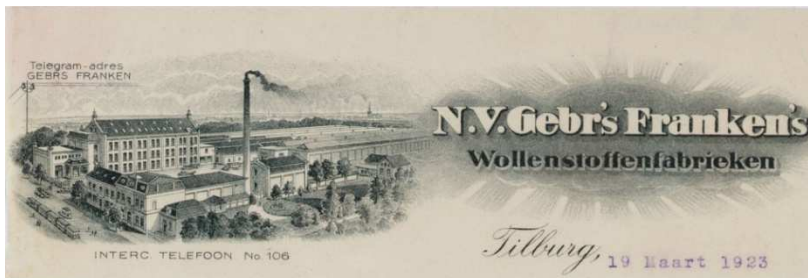
GF 2: Gebrs. Franken Wollenstofffabrieken

(Door: Ton van Schijndel; uit: perfinpost nr. 133, sept. 2020)

De familie Franken in Tilburg stond al in 1810 bekend als een familie van textielfabrikanten. In 1848 werd de firma N. Franken opgericht. Deze fabriek stond in het noordelijk deel van de huidige Goirkestraat.¹⁾

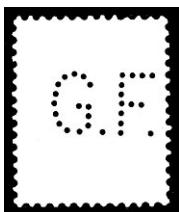
Norbert Franken liet nog vóór 1866 een nieuwe fabriek bouwen aan het Julianapark in het toenmalige dorp en nu wijk 'het Goirke'. Hij overleed in 1887. Het bedrijf werd voortgezet door zijn vier zonen. In 1896 volgde er een splitsing: de oudste zoon Adriaan ging verder ging als A. Franken & Zonen en de drie andere zonen startten aan de firma Gebrs. Franken aan de Goirkestraat 80.

Het complex van Gebr. Franken brandde in 1902 grotendeels af en werd herbouwd. In 1910 vond een uitbreiding plaats van de spinnerij; in 1916 werd een ketelhuis erbij gebouwd en kwamen er kantoorgebouwen bij. Op een briefhoofd is te zien hoe groot deze fabriek ongeveer was (zie afbeelding 1).

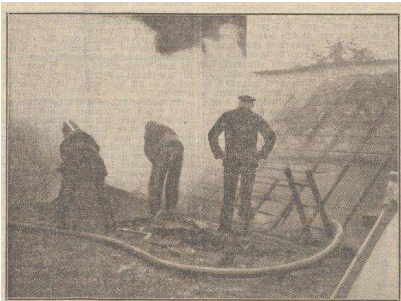
Afb. 1: briefhoofd van de Gebrs. Franken uit 1923.²⁾

De perfin GF 2 werd door de Gebrs. Franken gebruikt van 1934 tot 1942. (zie afb. 2)

Afb. 2: de perfin GF 2.³⁾

Het fabriekscomplex werd nogal eens geteisterd door branden. Na een verwoestende brand in 1902 volgden grote branden in 1938 en 1957 (zie de krantenartikelen hierover in afbeeldingen 3 en 4).

Op het terrein van de N.V. Wollenstofffabriek der Gebr. Franken aan de Goirkestraat brak hedenmorgen vroeg een brand uit in een gebouwje dat volgepropt lag met wolballen. De brandweer hij het blussingswerk in actie.

**ROOKWOLKEN DREVEN OVER
DE GOIRKESTRAAT**

*Brand in de fabriek der
Gebrs. Franken.*

**Een gebouwje vol wolballen
uitgebrand.**

Al vroeg hedenmorgen, tegen zessen, brak er een brand uit in een der gebouwen van de N.V. Wollenstofffabriek der Gebr. Franken aan de Goirkestraat tegenover de Kasteeldreef. Een arbeider die naar zijn werk ging op een aangrenzende fabriek, ontdekte den brand doordat hij een rookwolk over de kantoorgebouwen aan de straat zijde waarnam. Hij wekte den in de nabijheid wonenden chauffeur van een der fabrieksdirecteuren, die over de sleutels van de poort beschikte, terwijl bij een slager tegenover de fabriek de brandweer telefonisch werd gewaarschuwd.

In twee uur tijd is vanacht de drie verdiepingen hoge afdeling van de textielabriek gebr. Franken aan de Goirkestraat in Tilburg geheel afgebrand. De schade werd op een miljoen gatten geschat.

Zonder enige belemmering werd het vuur een uur later de laatste ballen en met alle doorontsteekte houten vloeren van het oude, niet ingerichte landbouwbedrijf. Vrijdagmiddag sloot het bedrijf om acht uur 's avonds de deuren. De brand had geen ziele vernietigd en geen sporeen achtergelaten. Het bedrijf was vernield.

honderd lieren en slechts geringe waterschade leden.

Tredens het blussen werd een alarm gegeven voor een andere brand. De twee wagens die aan het vuur in de Goirkestraat werden uitrooken konden spoedig zijn tank hervullen; een Tilburger, waarschijnlijk door zijn ervaring vervoerd die van grote afzand was te zien, had een brandweerster bij zijn huis ingeslagen. Controlen de omstand van de brand had geen ziele vernietigd en geen sporeen achtergelaten. Het bedrijf was vernield.

Waarom de branden en de water,...

Afb. 4: brand bij Gebrs. Franken, artikel in *Het Vrije Volk* 3 mei 1957 ⁴⁾

Afb. 3: brand bij Gebrs. Franken,, artikel inde *Nieuwe Tilburgsche Courant*, 10-08-1938 ⁴⁾

Het bedrijf ging in 1970 samenwerken met Gebroeders Diepen in Tilburg en de Leidse fabriek J.J. Krantz en Zoon. In de jaren daarna moest de productie uiteindelijk worden stopgezet, onder meer vanwege de concurrentie van bedrijven in het buitenland, die goedkoper konden werken.

In 1976 werd de wollenstoffenfabriek gesloten en vervolgens gesloopt. Het kantoor aan de voorkant bleef bestaan (zie afbeelding 4). Het staat nu zowat naast het Textielmuseum aan de Goirkestraat.

Links hiervan bewoonden de drie broers Franken een (gerestaureerd) pand uit 1780 (zie afbeelding 5).

Afb. 4: het kantoor van de Gebrs. Franken aan de Goirkestraat 80 in 1976. ²⁾

Dit pand bestaat nog steeds, alleen de fabrieksgebouwen en de schoorsteen aan de achterzijde zijn allemaal verdwenen.

Het vrijgekomen terrein werd in 1988 ingericht met de woonbuurt Drömof (fabrieken van Dröge, Mommers en Franken).

Afb. 5: het pand uit 1780 links van het kantoorpand ⁵⁾

Tegen een zijgevel van een van de appartementen werd een steen aangebracht met daarop de plattegrond van de voormalige fabriek en de huidige appartementen (zie foto hiernaast). ⁵⁾

Bronnen:

- 1) Info van het Regionaal Archief Tilburg
- 2) Beeldbank Regionaal Archief Tilburg
- 3) eigen collectie Ton van Schijndel
- 4) website www.delpher.nl
- 5) Foto: Ton van Schijndel